

MENTORING V USA

TEXT: PETRA KUBÁLKOVÁ FOTO: ARCHIV AUTORKY

Mentoring je profesionální vztah dvou osob založený na vzájemné důvěře, kdy mentor či mentorka předává své zkušenosti a znalosti a může působit jako průvodce mentee (osoba spolupracující s mentorem na svém profesním rozvoji) v daném tématu. Díky tomuto vztahu a mechanismu sdílení znalostí a dovedností pomáhá mentor nalézt nový směr či řešení problému.

V českém prostředí známe několik úspěšných projektů, které mentoring nabízí. Nejznámější je mentoringový program Odyssey otevřený kromě České republiky také v Maďarsku, Bulharsku a na Slovensku. V ČR existují rovněž mentoringové programy zaměřené na rozvoj profesní kariéry žen realizované ziskovými i neziskovými organizacemi. Můžeme nalézt i firemní koncepty podporující kariérní růst zaměstnanců. Jedním ze zajímavých příkladů je program České spořitelny nazvaný Diversitas s „reverse mentoringem“ spočívající v mezigeneračním dialogu, kdy mentor je zástupce mladší generace a jeho protějšek z generace starších zaměstnanců.

I já sama jsem již několikrát využila mentoring pro rozvoj podnikání nebo projektu, proto bylo velmi zajímavé vidět a naslouchat praxi v zahraničí, přesněji ve Spojených státech amerických.

USA jsem navštívila v rámci amerického výměnného programu International Visitor Leadership Program (IVLP) se zaměřením Women and

Entrepreneurship v březnu a dubnu letošního roku. Program mě zavedl do Washingtonu D.C., San Antonia, Kansas City a Bostonu. V každém městě jsem měla možnost poznat mentoringové programy i jejich protagonisty a diskutovat s mentorkami, a to převážně z oblastí technologií, podnikání a start-upů. Ráda bych se vámi podělila o pět postřehů, které jsem si odnesla. Sami můžete porovnat, do jaké míry se české prostředí odlišuje od toho amerického.

Poznatek č. 1

Mentoring již na středních školách. Střední škola v San Antoniu Northside ISD zaměřená na vzdělávání v oblasti podnikání a technologií nabízí mentoring pro všechny studenty už od prvního ročníku studia. Prvním mentorem je starší spolužák nebo spolužačka, který zná školu, pravidla, systém výuky a o nového studenta se stará v průběhu celého prvního ročníku. Druhým mentorem je již expert z praxe, který má rozvíjet dovednosti studenta či studentky a ideálně pomoci určit budoucí směřování v kariéře. Mentoři se rekrutují z řad bývalých studentů této střední školy, místních podnikatelů i zaměstnavatelů.

Program je brán velmi seriózně. Mentor se s mentee setkávají jedenkrát měsíčně (převážně v době oběda a v prostředí školy). Diskutují spolu projekty a nápady na podnikání nebo inovace v oblasti technologií. Mezi páry se velmi často vytváří trvalý vztah, a to až do takové míry, že

mentee se postupně stává jakýmsi rodinným přítelem. Vztah mentora a mentee tak přetrvává nejen po dobu univerzitních studií, ale pokračuje i dál během prvních krůčků v kariéře či pracovním angažmá po škole. Mentoři tu suplují práci výchovných poradců na středních školách, kteří mají pomáhat při volbě kariéry.

Program stojí na dobrovolnické bázi a mentoři a mentorky považují za čest nabídnout svou spolupráci škole. Často je také zapojení do programu a uvolnění zaměstnance pro setkání poskytováno jako sponzorský dar škole. Mentoři na této škole pomáhají rozběhnout nápady na podnikání, připravují studenty a studentky na soutěže nebo hledají investory pro zajímavé nápady, které se z této spolupráce rodí.

Poznatek č. 2

Existuje mnoho profesionálních networkingových a mentoringových organizací. Rysem Spojených států je etnická a náboženská rozmanitost. Stejně rozmanité jsou i různé organizace zaměřující se na mentoring a networking. Můžete potkat síť určenou pro Afroameričany, Hispánce, Asiaty. Zaměřené oborově, například pro podnikatele v IT technologiích, nebo obecně podporující začínající podnikatele.

Skoro každý obor má svoji síť mentorů a mentorek sdílející svoje zkušenosti a poznatky. Můžete využít placené, neplacené či sponzorované spolupráce, a to bez ohledu na věk nebo místo,

PETRA KUBÁLKOVÁ

kde žijete, nebo toho, na jaké pozici pracujete. Systém sdílení zkušeností je jedním z hlavních motorů rozvoje ekonomiky. Networkingové skupiny však také často zasahují do dění v jednotlivých státech nebo se podílejí na rozhodování ve městech. Tyto skupiny a organizace mají významný vliv na dění ve společnosti.

Poznatek č. 3

Každý start-up má mentora. V rámci svého pobytu jsem navštívila řadu coworkingových center, akceleratorů a inkubátorů pro začínající podnikatele a start-upy. Nejzajímavějšími pak byly například Launch SA a LiftFund v San Antoniu, Kauffman Foundation v Kansas City nebo Women Entrepreneurs Boston (WeBOS). V USA nejsou podnikatelské inkubátory určeny pouze pro start-upy v IT, ale pro každého začínajícího podnikatele, i kdyby chtěl otevřít obyčejný obchod se zeleninou.

V rámci programů, které pomáhají financovat začínající podnikatele, je například jeden z členů přidělen z organizace, která zapůjčila finance na rozjezd podnikání. Jeho rolí je pomáhat se strategickými a investičními rozhodnutími a kontrolovat průběh podnikání a splácení úvěru – stává se mentorem se zkušenostmi z ostatních úspěšně rozjetých projektů. USA nabízí, kromě networkingu a mentoringu, mnoho podob financování začátku podnikání. V nejmenší míře je začátek podnikání financován bankovním úvěrem, nejvíce pak mikroúvěrem ze speciálních fondů.

Poznatek č. 4

Mentoring je součástí posilování postavení žen ve společnosti a jejich práv. Speciální pozornost je v mentoringu věnována ženám. Ženy v mentoringo-

vých programech nediskutují pouze sladování práce a rodiny, ale intenzivně řeší podnikatelské plány, zkušenosti s diskriminací nebo zdokonalují svoje prezentační dovednosti, jako je například velmi oblíbená „elevator pitch“, tedy krátké, zajímavé a zapamatovatelné představení sebe sama.

V každém z navštívených měst probíhá řada formálních i neformálních setkání, kde se lze inspirovat příklady úspěšných žen a diskutovat aktuální problémy, které zájemce trápí. Ženy se díky mentoringu dostávají do dveří, které by jim zůstaly zavřeny (počínaje nabídkou zaměstnání a kariérního rozvoje a konče propojením na investory nebo donory) bez osobního doporučení.

Tato strategie je vnímána jako podstatná součást posilování postavení žen. V mnoha případech úspěšných žen v rolích mentorek byla jejich zkušenost s „otevřením dveří“ natolik klíčová a rozhodující, že i ony pomáhají dalším ženám vstoupit tam, kam přes neformální síť nebyly přivzány.

Poznatek č. 5

Ženy vytváří silné obchodní komory a sítě. Americké ženy, jak jsem mohla pozorovat, drží při sobě. V České republice se stále vyskytuje jev, kdy úspěšná žena odmítá koncept zvýhodnění oproti mužům. Americké ženy v tomto ohledu drží při sobě a nejen ženy. V USA je často cítit silná podpora mužů, kteří si uvědomují, že i ženy mají nárok na úspěch a že stále nemají stejný přístup k příležitostem jako muži.

Úspěšné americké ženy, které jsem potkala, svůj úspěch nezpochybňují, přiznávají, že pracovaly tvrdě, aby uspěly,

Lektorka a genderová expertka. Od roku 2004 se věnuje tématu rovných příležitostí žen a mužů, od roku 2006 auditům. Vede neziskovou organizaci cats2cats síťující ženy, která iniciovala projekt WomenUP!. V roce 2012 založila konzultační společnost C2C Solutions Group. Externě spolupracuje nebo spolupracovala s řadou firem a organizací na pozici genderové expertky. Vystudovala Informační studia a knihovnictví na FF UK. Je organizátorkou a hybatelkou myšlenky mikrofinancí v ČR pro místní podnikatele. Pod jejím vedením byly uspořádány již dva ročníky konference EOED Prague.

a že za svůj úspěch vděčí hlavně sobě a své houževnatosti. Jedním dechem pak dodávají, že musely udělat řadu kompromisů a často pracovat tvrději než muži, a proto nyní pomáhají v rolích mentorek ostatním ženám dostat se nahoru a splnit si svůj sen. Za svůj pobyt v USA jsem několikrát požádala o konzultaci k vlastním projektům nebo o možnost spolupráce a přenos know-how do České republiky. Nikdy jsem nebyla odmítnuta.

Co bych dodala na závěr? Jsem zpět v České republice a uvědomuji si, že mentoring zde funguje obdobně jako v USA. Já sama jsem mentorkou pro síť WomenUP. Přesto bych si přála, aby podobné programy a akce založené na sdílení znalostí a zkušeností byly podporovány, a to nejen uvnitř korporací, ale také ve školství, v podnikání i v životě. Učit se od ostatních je nejlepší způsob, jak se naučit vzájemnému respektu, spolupráci a naslouchání, a hlavně nás učí, jak se vyvarovat chyb, které udělali jiní a jiné před námi. /BW